

R.P. Richardi Lyncei ... Vniversa Philosophia Scholastica

Complectens Metaphysicam, id est, Scientiam de Ente incorporeo, seu
transnaturali

Lynch, Richard

Lvgdvni, 1654

IV. An anima rationalis essentialiter vna, vel multiplex; æqualis, vel
inæqualis in omnibus hominibus sit?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95247](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95247)

eorum animalium, quæ imperfecta, sive anulosa dici solent: eas autem indiuisibiles etiam esse verius arbitror. Ita enim sentiunt B. Thomas 1. part. q. 76. art. 8. Nemescius de natura hominis cap. 2. Simplicius, & Hugo Senensis; Item Fonseca lib. 6. Metaph. cap. 17. & Pomponatius de nutriente, & nutrito c. 10. item Martilius Fiscinus lib. 1. 6. & 8. de Theologia Platonis, ubi etiam hanc opinionem Platonis, Ammonio, Plotino, & Porphyrio tribuit. Probat autem primo autoritate Augustini lib. de quantitate animæ cap. 21. ibi: dum *viciniam solis attendo* (de cuius nomine superius egimus) *lucifer mihi occurrit, qui profecto in secundam, & tertiam syllabam sci- sus nonnihil priori parte significat, cum dicimus lu- ci: & ideo in hoc plusquam dimidio corpore nominis viuit.* Extrema etiam pars habet animam: nam cum ferre aliquid iuberis, hanc audis: qui enim posses obtemperare, si quis tibi diceret, *fer codicem, si nihil significaret fer.* Ac paucis intercisis. Ita existimandum, est secto vermiculi corpore, quanguam in minore loco pars eo ipso, quo pars erat, *viueret, non omnino animam sectam, nec loco minore minorem esse factam, licet integri animantis membra omnia per maiorem locum porrecta simul possederit.* Quasi diceret, secto corpore vermiculi, eius animam non secari, sed potius omnino destrui, eiusque loco duas alias minores manere: haud aliter ac diuiso sono, siue corpore nominis, eius significatio animæ instar habens non diuiditur, sed potius partes nominis duas alias significationes integras habent. Rursus animalia illa, quæ alij imperfecta, alij anulosa, alij infecta, alij reptilia, alij aliis nominibus appellant; cuiusmodi sunt angues, colubri, lacerti, lumbrici, alijque vermes, membris mirè inter se consentientibus constant: lasque cauda quoduis eorum ad locum vulneris contorquetur, alterique parti condolet, ac prospicit: ergo etiam huiusmodi animalia: animabus indiuisibilibus viuunt. Rursus tertio multa animalia, anulosa & imperfecta re ipsa tamen perfectiora sunt, quam aliqua animalia, quæ perfecta appellantur: verbi gratia basiliscus est multo perfectior quam talpa & serpens quicunque quam musca: at animalia omnia perfecta animabus indiuisibilibus constant: ergo à fortiori, &c.

17

Verum animas animalium imperfectorum diuisibiles esse tenent, non solum ij, qui de omnibus id existimant, sed etiam plerique eorum, qui animas beluinas magis perfectas indiuisibiles esse tuentur. Potissimum verò nostræ sententiæ refragantur Thomistæ ferme omnes, quibus adde Suarez & Conimbricenses. Obiiciunt autem vermiculum sectum viuere: anima ergo eius secatur, atque diuiditur. Respondeo tamen in eo euentu animam vermiculi neutiquam diuidi, sed potius animo destrui, eiusque loco duas animas adæquatas minores tamen denuo produci. Instant tamen aduersarij, nullam causam earum productiuam assignari posse: haud enim mucro secantis vermiculum simul cum earum vi corruptiuam vim effectiuam habet: haud etiam anima perempta, cum nulla res quo non existit instanti, operari possit. Respondeo: sicut cum iugulum hominis mucrone resoluitur, nec mucro formam substantialem cadauericam denuo introductam efficit, neque etiam anima rationalis; alias hæc formam sui expulsiuam produceret, sed solum causa prima: ita similiter, &c.

C A P V T I V.

An anima rationalis essentialiter una, vel multiplex, æqualis, vel inæqualis in omnibus hominibus sit?

A Nimam rationalem, & intellectuam esse simul 18
vnam, eandemque in omnibus hominibus tenent cum Auerroë 3. de anima commento 5. plures Peripatetici. Caterum error hic damnatus est in Concilio Lateranensi sub Leone X. sess. 8. damnamus, & reprobamus omnes asserentes, animam intellectuam mortalem esse, aut unicam in cunctis hominibus, & hac in dubium vertentes. Rursus secundo ex contraria sententia vel potius amentia sequeretur, eandem indiuisibilem animam rationalem simul assentiri, & dissentiri; amare, & odisse, in peccato, atque in gratia esse: hæc enim prædicata inuicem repugnantia diuersis simul hominibus conueniunt: at non ratione diuersarum animarum: ergo ratione vnius, & eiusdem. Haud etiam minus absurdè de unitate animæ intellectuæ philosophari sunt cum Platone eius discipuli: finxerunt enim, vnam, eandemque animam in diuersis hominibus successiue existere, & de corpore in corpus post aliquod temporis spatium transmigrare. Verum hic etiam error damnatus à Concilio Lateranensi eadem sessione: ibi enim definitur, animam rationalem pro corporum, quibus infunditur multitudine, singulariter multiplicabilem, & multiplicatam, ac multiplicandam esse. Adde etiam, nos recordaturos corporum, in quibus prius vixeramus: ut enim recte arguit Tertullianus, cur solus Pythagoras alium, atque alium recognoscat, & non ego? aut si id priuilegium Philosophorum est, & vtrique Græcorum, quasi non & Indi, & Scythæ philosophentur, cur neminem se retro meminit Epicurus neminem Crisippus neminem, Zeno, ne ipse quidem Plato, quæ forsitan Nestorem credidissimus ob mella sacundia.

19

Porro animam in omnibus hominibus æqualem substantialiter esse pronuncio cum Toletio lib. 3. de anima disputation. 18. ac Patre Molina 1. part. tract. de opere sex dierum disputation. 33. & aliis scholasticis antiquioribus, quos Conimbricenses 2. de anima capite primo quaestion. 5. referunt, atque etiam problematicè sequuntur. Hanc autem sententiam ita probo: animæ omnium sunt eiusdem speciei: at res eiusdem speciei nequeunt esse inæquales: ergo, &c. Minor & est à nobis alibi satis probata, & amplius constabit ex dicendis hoc ipso cap. paulo infra. Maior suadetur: substantia quidem genus summum, maximeque patens est, solumque genus: homo ergo species ima, species solum. Rursus, quod plus est, Christum etiam esse hominem eiusdem speciei cum reliquis hominibus saltem ratione naturæ humanæ docent omnes Theologi cum B. Thoma 3. part. quaestion. 2. artic. 5. ibi: *dicendum, quod Christus dicitur homo vniuerso cum aliis hominibus, vtpote eiusdem speciei existens secundum illud Apostoli, in similitudinem hominum factus.* Verum quid moror in probatione maioris, quam apud nos in confesso esse statuunt Conimbricenses ubi supra.

Responderi solet tamen nostro argumento, speciem omnem logicam, infimamque esse rationem quandam communem, in qua eius inferiora parum differunt, & moraliter, ac spectato prudenti iudicio, & æstimatione non differunt, sed conueniunt: cum

20

ergo in ratione hominis in communi, omnes in particulari parum differant, parumque inaequales sint; atque adeo moraliter in ea potius conueniant, quam differant: inde est, ut non obstante exigua illa animarum, & hominum inaequalitate, ac diuersitate omnes homines sint eiusdem speciei etiam logicae, & infimae. Contra tamen primo: nam quauis inaequalitas animarum, etiam si minima sit, duas constituit series animarum: quarum aliae aequales sint inter se, non vero aliae, & e conuerso. Demus animam Petri inaequalem esse animae Pauli, an non poterit Deus creare multas animas priori aequales, multasque posteriori etiam aequales: anima ergo Petri, quamuis minimo perfectionis interstitio differat ab anima Pauli, continetur tamen sub aliqua ratione communi essentiali, sub qua anima Pauli non continetur; ea videlicet, quae priorem animarum seriem, non vero posteriorem claudit: ratio autem illa communis essentialis est specifica, ut constat ex definitione speciei: ergo anima Petri sub aliqua specie continetur, quae non continetur anima Pauli: ac proinde ab ea specie differt.

21 Rursus secundo: duo numeri, licet minimam inter se inaequalitatem habeant, tamē specie differunt: ergo etiam duae animae, siue duo homines quocunque perfectionis excessu etiam minimo, specificam differentiam habebunt. Consequentia videtur bona. Antecedens suadetur: quia numerus ternarius, & numerus quaternarius minimam habent inaequalitatem, utpote qui sola unitate impares sunt: & tamen omnium consensu numeri specie diuersi sunt. Tertio tandem impugnatur ea solutio: quia speciem logicam, & moralem confundit, omnemque inter eas rationem differentiae de medio eximit: species enim moralis est illa, non in quo inferiora conueniunt omnino, sed cuius inferiora differentiam minimam, ac moraliter non aestimabilem habent: etiam si iuxta aduersarios est species logica, & atomica: altera ergo ab altera diuersa non erit. Quod autem hoc absurdum sit, constat tum communi scholasticorum omnium suffragio, tum etiam, quia animus furandi decem auri ducata, animusque furandi totidem ducata argenti, effectus sunt specie logica diuersi, ut liquet ex diuersitate obiectorum, in quae feruntur: & tamen non sunt affectus diuersi specie morali, eo quod diuersitas illa logica, vel physica inter aurum, & argentum moraliter non sit aestimabilis, & vtriusque dispendium proximo aequale damnosum sit: quare in confessione non tenetur quis exprimere, an aurum vel argentum surripere voluerit, ubi damni alieni, & lucri proprie quantitatem exprimat: iam ergo species logica, & species moralis longe diuersa sunt.

22 Vt prius nostra sententia suadetur: quia si ob aliquam rationem animae humanae essent inaequalis perfectionis substantialis, praecipue quia aliae haberent organa corporea perfectiora, & consequenter longē perfectius operarentur, quam aliae: ac eiusmodi ratio nulla est: nam eadem anima diuersis temporibus inaequalia organa, inaequalesque operationes habet, prout nimirum corpus puerile, aut senile, sanum, aut aegrotum informat: eodem etiam tempore una, eademque anima in capite, & corde melius organata, & perfectius operatiua est, quam in ceteris membris: inaequalitas ergo organorum, & operationum inaequalitatem substantialem animarum haud quaquam arguit. Confirmatur, & declaratur, quod anima in statu pueritiae, ac senectutis, sanitatis, & aegritudinis inaequalia organa, inaequalesque operationes absque ulla in se inaequalitate habeat, ex eo

oritur quod sit in quocunque horum statuum eadem numero; identitas autem numerica cum inaequalitate non cohaereat: ac anima rationalis est eadem specie in diuersis hominibus: & identitas specifica cum inaequalitate impossibilis est: ergo, &c.

Animas tamen humanas esse inaequales perfectione tueretur Caietanus Capreolus Ferrara, alique Thomistae. Item Albertus, & Richardus, Maior, Lichetus, & alij apud Conimbricenses articulo primo. ubi supra. Opponunt autem, genus contrahi per species inaequales: quidni ergo & species per indiuidua inaequalia contrahi debeat, aut certe possit. Respondeo tamen, genus aliquando contrahi posse per species aequales, ut ostensum à nobis est in Dialectica libro nono, tractatu septimo, capite primo. Deinde Aristotelem 2. posteriorum dixisse, sub genere latere equiuocationes, neutriquam vero id de specie asseruisse: quasi ratio generica, non vero specifica inferiora inaequalis perfectionis sub se implicite contineat.

Opponunt secundo, animas humanas inaequales operationes, ac dispositiones organicas fortiri: ipsae ergo substantialiter inaequales erunt: quia ratione animae leonis, & animae muscae inaequalis perfectionis substantialis sunt, haud dubie quia inaequales dispositiones corporeas, inaequalesque operationes fortuntur. Verum huic argumento factum est satis in probatione postrema nostrae sententiae. Exemplum autem inaequalitatis repertae inter animam leonis, & animam muscae, nihil urget: quia idcirco eiusmodi animae materiales substantialiter inaequales sunt, quia per se, & non per accidens corpora diuersa, & inaequaliter organata habent: ac sicut naturaliter esse nequeunt sine aliquo corpore, mirandum etiam non est, quod alterutra eorum sine corpore, in quo est, esse non possit: tum etiam insuper, quia ambae sunt diuersae speciei: haec autem rationes in animabus rationalibus non militant.

Opponunt tertio absurdum videri, animam Iudae esse adeo perfectam, ac animam Christi Domini, praesertim cum facultas Parisiensis id non solum tanquam absurdum, verum etiam tanquam erroneum notet his verbis: *Si quis dicat, omnes animas ab origine esse aequales, errat: quia aliam animam Christi non esset perfectior anima Iudae.* Respondeo tamen, absurdum non esse, ut etiam ex aduersariorum principiis manifeste deduco, iuxta quae Verbum vnitum potuit hypostaticè alicui animae, quae imperfectior esset substantialiter anima Iudae; praesertim cum gravissimorum Theologorum sententia sit, Verbum naturae etiam irrationali vnitum potuisse: si ergo non est absurdum iuxta aduersarios, animam Iudae esse substantialiter perfectiorem anima Christi, non huius, qui nunc est, sed qui esse potuit, si aliam naturam humanam assumeret, quo iure absurdum iudicant, quod animam Iudae modo aequalem substantialiter animae Christi asseramus? Et quidem aduersarii quantum perfectionis, & umbratilis gloriae adiiciunt Christo, qualis nunc est, tantum ei detrahunt, non qualis nunc est, sed qualis esse posset, si quoad humanitatem alius esse posset: & quod caput est, imperfectionem aliquam à nullo Catholico iuxta ipsos sine errore admittendam Christo non in hoc quidem statu, sed in alio tamen asserunt. Quod autem ad facultatem Parisiensem attinet, eius articuli ultra sequantur non transeunt. Tandem opponunt

nunt illud Sapientia 8. *Puer eram ingeniosus, & fortitus sum animam bonam; & cum essem magis bonus, veni ad corpus coquinatum.* Respondeo, hæc verba non de maiori perfectione substantiali accipienda esse, quasi diceret Salomon, se animam substantialiter perfectiorem aliis animabus fortitum fuisse, sed de maiori perfectione accidentali, & cum maiori gratia, & sanctitate, ut Rabanus, Lyra, & Glossa, Interlinealis super eum locum animaduverterunt.

TRACTATUS II.

De ente spirituali incompleto, siue anima rationali, quoad statum separationis.

CAPUT I.

An anima rationalis separata à corpore naturaliter conservetur, siue immortalis sit.

ANIMAM nostram immortalem esse, & post mortem corporis æternum vivere, Aristotelici, Platonici, Pythagoræi, & vniuersum omnes Philosophi, excepto Epicureorum gregè, vniuersim consentiunt. Eandem veritatem Scriptura, Patres, & Concilia perspicue tradunt, ut euadere ostendit præter alios Valentia prima parte disputatione tertia, quaestione prima, puncto tertio. Auctoritatem tanti habendam ratio naturalis minime confirmat. In primis enim anima nostra spiritualis est, ut suo loco ostensum manet: ergo independens à corpore, & immortalis. Secundo: sicut omnes animæ creatæ corruptibiles impediri possunt, ut non existant; ita etiam ab operando impediri possunt: qua ratione aqua ne infugidet, ab igne prohibetur; & ignis ab aqua, ne calefaciat: atque idem de reliquis causis indicium est: si ergo anima rationalis destrui, & ab existendo naturaliter impediri potest vi alicuius causæ creatæ, eius nimirum, quæ corpus destruit, poterit similiter non destructa impediri ab aliqua causâ creatâ, & naturali, quominus operationes sibi proprias exerceat: hoc autem est manifestè falsum: anima enim nostra quoad actus internos intellectus, & voluntatis sibi proprios soli creatori & nulli creaturæ subdita est.

Rursus tertio: animæ materiales, & corpori immerse non nisi bona corporea, & sensibilia appetunt, his solis inhiant, in his solis voluptatem sectantur: nullum enim altioris inclinationis vestigium in animabus belluinis apparet: at anima rationalis bona incorporea, & superioris ordinis experientia teste appetit: non ergo materialis, & corruptibilis est. Quarto: si anima esset mortalis, summum eius malum esset mors, utpote quæ eam omni bono suo spoliaret: atque adeo præsens vita esset summum eius bonum: at hoc luminis rationis naturalis aperte repugnat, cum plures vitam libertati, aut famæ, aut

honestati postponant, & pro his bonis mortem non recusent: nisi autem hæc bona multoties huic vitæ præstarent, esset contrarietas eorum præ hac electio. Quinto: ipsa experientia aperte docet, nullo bono caduco, ac præsentis vitæ proprio nos satari: signum igitur est, huic vitæ aliam superesse, cuius bona nos possint satiare: haud enim credibile est, animam rationalem tam excellentis naturæ, & conditionis nullum habere bonum, quo expleri possit, nullumque finem, in quo conquiescat. Huc spectat illud Augustini libro primo Confessionum capite primo. *Fecisti nos ad te, & inquietum est cor nostrum, donec perveniat ad te.* Sexto: nisi anima sit immortalis, Deus erit iniustus: boni enim in hac vita multis calamitatibus, & meritis pro honestate affliguntur: è contrario impij, & scelerati homines omnibus naturæ, & fortunæ bonis affluunt: si ergo toti condimur in tumulos, & nihil nostri superat: scelera inulta, & bona opera inhonorata manebunt. Huc spectat illud Sancti Petri apud Clementem lib. 3, recognit. *aut Deus iudex non est, aut anima immortalis est.*

Rursus septimo cum Tertulliano in libello de testimonio animæ sic argumentor: *omnibus fere, inquit, ingenta est fama post mortem cupido: longum est vetexere Curtios, & Regulos, vel Græcos viros, quorum innumera elogia sunt contempta mortis propter posthumam famam: quis non hodie memoria post mortem frequentanda ista studet, ut vel literatura operibus, vel simplici laude morum, vel ipsorum sepulchrorum ambitione nomen suum seruet: unde anima hodie affectaret aliquid, quod vel post mortem, & tanto opere prepararet, quo sit usura post obitum, si nihil de postero sciret? Hactenus ille.* Tandem argumentor, quia contrarium dogma ex vita humana probitatem omnem, & omnem morum puritatem tollit: & è converso ad omnem immundiciam, impuritatem, iniustitiam, & impietatem fiana laxat: verum ergo esse non potest: veritas enim, & sapientia homines ad pietatem, & iustitiam accendit, & à vitijs avertit: alias non veritas, sed fallacia; non sapientia, sed insipientia esset. Plura alia, & quidem validissima pro catholico dogmate suppetunt argumenta, quæ tamen brevitatis causa prætermitto. Reliquum est, ut oppositis breviter respondeam.

Igitur pro Epicureorum sententia immortalitatem animæ rationalis negante, sit primum argumentum. Anima senescit, & ægrotat: senectutis in ea signum est, eam post multos vitæ annos in corpore emensos auro fessam fatiscere; ac neque adeo perfectè, aut viride cogitare, videre, audire, ambulare, &c. Ægritudinis in ea manifestum est indicium, quod ægrotante homine dolores patiatur non modicos. Porro autem senectus, & ægritudo, morbiu dispositiones sunt ad mortem, mortalisque subiecti sunt accidentia, ut vel in corpore patet: anima ergo est mortalis. Respondeo, animam secundum se sumptam non senescere, nec ægrotare: quare ve disputat Aristoteles primo de anima, si senex iuuenis sumeret oculum, eius anima non minus acutè cerneret, quam iuuenis cuiusvis anima. Par est ratio animæ corporis ægrotantis comparatæ ad animam hominis sani. Proinde non est, quod anima secundum se sumpta sit mortalis. Quocirca anima tantum ut coniuncta corpori, & reduplicando supra eius instrumenta, & sedes senescit, atque ægrotat: neque amplius probant cōiecturæ in argumento contrario adductæ: unde non nisi sub ea reduplicatio erit mortalis, & interitui obnoxia: id autem non

tam